

KULTUUR.
POSTIMEES.EE**Freakangel ja Forgotten Sunrise annavad kontserdi**

■ Täna algusega kell 21 astuvad Tallinnas klubis Uus Laine (Vana-Kalamaja 1) eksklusiivselt ühel laval üles kaks ennast väga harva ilmutavat kodumaist *industrial*-muusika kollektiivi: Freakangel ja Forgotten Sunrise.

Freakangel on 2009. aastal loodud *industrial-electro* küte, mis on oma loomise hetkest peale tõestanud nii siin- kui enamjaolt teisel pool piiri, et sellise energia ja produktsiooniga punt on tulnud, et jääda. Forgotten Sunrise on 1992. aastast viljelenud erinevaid stiile alates *death metal*'ist kuni *dark electro*'ni.

Avatakse Valli Lember-Bogatkina näitus

■ Täna, 29. oktoobril kell 16 avatakse TLÜ akadeemilise raamatukogu galeriis (Rävala 10) legendaarse eesti akvarellisti ja joonistaja Valli Lember-Bogatkina (30. X 1921 – 14. X 2016) 100. sünniaastapäeva tähistav näitus.

Lember-Bogatkina on vesivärvi- ja maali virtuosne valdaja, võrdse meisterlikkusega töötas ta n-õ sulavas ja kuivas tehnikas. Mälestusnäituse läbilõige kunstniku viimase viiekümne aasta loomingust hõlmab valikut tema Eesti ja Soome maastikest, mida täiendavad portreejoonistused reisidelt Uuralisse ja Siberisse soomeugri rahvaste juurde, kelle eluolu Lember-Bogatkinat sügavalt huvitas. Teiste hulgas saab näha hantide, mandside ja komide etnograafilistes kostüümides portreid ja olmeestseeni, vitriinides on aga väljas Lember-Bogatkina reisipäevikud (sh Helsingi saarestiku vaadetega reisipäevik esimeselt Soome reisilt aastal 1974). Väljapanekut täiendavad kunstniku poja, keraamik Georg Bogatkini viimasel kümnendil kõrgkuumustehnikas loodud suured vaasid ja kausid.

Ilmunud on Paavo Haavikko «Kogutud luuletused»

■ Soome modernistliku luule klassiku Paavo Haavikko (1931–2008) «Kogutud luuletused» ilmumine eesti keeles on suursündmus eesti tõlkemaastikul ja Soome-Eesti kultuurisuhetes. Kogu Haavikko luulelooming ilmub tervikuna eesti keeles ühes soliidse mahuga köites. Luuletused on tõlkinud tunnustatud luuletõlkijad mitmest põlvkonnast, mis annab tekstile ainulaadse polüfoonilise kõla.

Saatesõna eestikeelsele väljaandele on kirjutanud Elo Viiding ja Jan Kaus. Luuletused on tõlkinud Kai Aareleid, Ivar Grünthal, Kätlin Kaldmaa, Kaja Kallamets, Jan Kaus, Lauri Kitsnik, Tiit Kokla, Hasso Krull, Asko Künnap, Minni Nurme, Kajar Pruul, Jürgen Rooste, Paul-Eerik Rummo, Piret Saluri, Joel Sang, Debora Vaarandi, Elo Viiding ja Julius Ürt. Raamatu kujundas Asko Künnap.

«Kogutud luuletused» esitlus Tartus on 2. novembril kell 18 Tartu Kirjanduse Majas ja esitlus Tallinnas 3. novembril kell 18 Tallinna Kirjanike Maja musta laega saalis.

JUUBILAR. Üks kõigi aegade legendaarsemaid estoonlasi, koloratuursopran **Margarita Voites** tähistab

Prima donna assoluta – Margarita Voites

INTERVJUU
RIINA LUIK
kultuuriajakirjanik

Kuigi seekordset juubelisünnipäeva ei tähista primadonna kontserdiga, on ta omalaadse rekordi siiski juba ammu purustanud: maailmas pole teada ühtegi teist koloratuuri, kes oleks veel 80-aastaselt juubeli puhul kontserdi andnud!

Voites on kõvast puust nagu tema lavakarakteridki – kui vaja, dramaatiline ja kirglik, väljakutsuv ja koketeeriv, ahastusest murtud ja põrmu heidetud või hõbekellukesena naeru pilgutav. Temas on meeletus koguses ainet, seda ürgset materjali, millest oma lavakarakterid välja voolida, elavaks muuta ja veenvaks laulda. Tema hääle ainukordne ilu, lummav oma puhuses ja ulatuses, ei jätnud kedagi ükskõikseks.

Ta oli täht. Ta oli primadonna. Iga toll. Loomulikult on see toonud enesega kaasa nii võlu kui ka valu. Ja lõpuks tänuvõlgkuse, et see kõik on olnud ja on ikka veel meie kõrval.

Veel viis aastat tagasi tähistasite oma 80 aasta juubelit südantsoojendava kontserdiga Mustpeade Majas. Saal oli toona puupüsti täis teie lähedasi ja sõpru, teie ande austajaid, kes mäletavad teid veel suurelt lavalt. Mis tunnetega lähete vastu seekordsele juubelile, mida te oma südames läbi elate?

Mul on kahetised tunded: ühest küljest ma väga ootasin seda juubelit, kuigi ma kontserti anda ei plaaninud. Kuid teisalt on ajad praegu nii segased, et see õhin minus on kuidagi lahunenud... Ma ei oska öelda, miks see nii on.

Kas isegi mitte korraks ei käinud peast läbi mõtet, et äkki võtaks veel kord julguse kokku ja astuks armsate inimeste ette?

Ei, ei! Seda mõtet ei käinud küll kordagi peast läbi. Viis aastat tagasi oli kõik teisti ja eks minagi ole aastatega natuke muutunud. (Naerab nakatavalt.)

Igal juhul on see ühtaegu unikaalne ja omamoodi julgustükk – tulla lavale, et tähistada oma 70, 75 ja 80 aasta juubelit. Primadonnad nagu teie tahavad ju, et publik mäletaks neid nende hiilgerollides.

Ma ei pea seda mingiks eriliseks julgustükiks ega millekski väga erakordseks, sest ma ju toona ikkagi veel laulsin üsna regulaarselt ja andsin ka väiksemaid kontserte üle Eesti nii lavadel kui kirikutes. Estonia lavalt lahkusin ma 1990. aastal, teadsin juba siis, et kui lahkun teatrit, ei pea see veel tähendama laulmise lõpetamist.

2007. aastal tähistasite oma 50 aasta lavajuubelit, avaldasite CD-kogumiku «Prima donna assoluta» ja andsite plaadiesitluskontserte.

Margarita Voites esinemas 2007. aastal Kadrioru lossis toimunud CD-kogumiku «Prima donna assoluta» esitluskontserdil.

Viiskümmend aastat laval on väga pikk aeg – kas võite südamerahuga öelda, et olete saanud ära laulda kõik oma unistuste rollid? Ma ei ole kunagi oma rollidest niimoodi mõelnud... Ma võtan seda pigem kui tõdemust, et saatus on olnud minu vastu väga helde ja pakkunud mulle nii palju ilusaid rolle.

Kas suudaksite nende seast siiski välja noppida mõned, mis teie jaoks nii toona kui tänagi veel väga erilised on?

Lucia di Lammermoor, kahtlemata! See kujunes minu tipprolliks, tundsin end selles rollis väga hästi. (Lucia rolli on Voites külalissolistina karjääri jooksul kõige rohkem esitanud – R. L.) Olen isegi öelnud,

et Donizetti kirjutas selle rolli ilmselt juba ette mulle mõeldes. (Naerab.) Aga n-õ pildile laulsin ma end Violetta Valéryna Verdi «Traviatas», kuigi see oli kirjutatud dramaatilisele soprani-le (Voites on hääleliigi poolest koloratuursopran – R. L.). Seda rolli laulsin kõikjal, kus võimalus avanes.

Tänapäeval räägitakse väga palju n-õ lavakeemiast ehk kas partnerite vahel tekib säde, kas on olemas see miski, mis teeb etenduse eriliseks. Kas siis, kui teie veel suurel laval olite, oli see sama oluline või peeti toona tähtsamaks professionaalset lavapartnerlust, milles domineerisid vokaaltehniline ja näitlejameisterlikkus?

Toona olid siiski pisut teised ajad ja professionaalsust hinnati väga kõrgelt. Kuid muidugi oli see väga meeldiv, kui klappisid lavapartneri(te)ga ka inimlikul tasandil.

Üks Margarita Voitese lemmikrolle, mida ta enda sõnul esitas nii sageli, kui võimalus avanes, oli Violetta Valéry Verdi ooperis «Traviata».

FOTO: ERAKOGU

Väga eriliste vokaalsete võimetega inimeste puhul tekib alati kohe küsimus: kust see kaunis hääle pärineb, kelle annet edasi kannakse?

Olen sellele palju mõelnud ja jõudnud järeldusele, et oma hääle olen pärinud isa emalt Marie Johannalt, kuid ka isa õel oli imeilus hääle – seega isapoolsest perekonnaliinist.

Mis vanusest pärineb teie esimene muusikaelamus?

Olen selles mõttes väga õnnelik inimene, et olen kogu aeg olnud ümbritsetud muusikast: minu ema armastas väga teatrit ja muusikat. Minu isal oli väga hea lauluhääle, tal oli ilus bariton ning hällilaule lauliski mulle just tema. Kolisime 1944. aastal perega Novosibirskist Tartusse ja ema viis mind juba väikesel lapsena teatrisse. Minu esimesed muusikateatrielamused pärinevadki Vanemuisest ja seal kogetu määras ära selle, et ma oma elu muusikaga sidusin. Algul asusin Tartu ülikoolis õppima hoopis bibliograafiat.

Teie lavaline hiilgeaeg langes kokku Estonia kuldajaga, mil selle ooperi- ja balletitrupp oligi üks suur tähtede paraad. Toonastele kultuuriinimestele antud kõrgete aunimetuste – ENSV ja Nõukogude Liidu rahvakunstnik – kandjaid oli mitmeid. Mida need tiitlid reaalselt enesega kaasa tõid: olmelisi privileege, õigust Nõukogude Liidust välja sõita? (Primadonna naerab.) No see